

at omgaa det — man har jo faaet sin Fornuft for det samme, man vil finde Midler til at klare det. Men hvis det skulde blive til nogen Nytte for Haandværket, og hvis disse Jagtprøver skulde blive et Mittel i de velstillede Hænder til at udelukke de fattige fra Erhverv, har jeg den Tro, at saa vil det i Virkeligheden ikke hjælpe noget, men føre yderligere til Forvirring og til, at det slet ikke bliver til noget, eller at Eksamenstingelserne klar efter klar maa stærpes, saaledes at der slet ikke bliver noget som helst Erhverv, undtagen som Straldemand og Sligt, hvortil man kan faa Afgang, uden at have afslagt sin Duellighedsprøve eller taget de fornødne Eksaminer. — Der er en anden Ting i Lovforslaget, som det er mig ganske umuligt at gaa ind paa — jeg skal for ikke at trætte Forsamlingen ikke komme vidtsøftig ind derpaa — nemlig den overordentlige Ret, som Lovforslaget indrømmer Indenrigsministeren til at undtage fra Lovens Bestemmelser og give Folk Rettigheder, som de efter Lovforslagets almindelige Bestemmelser slet ikke have. Det er i mine Dine overordentlig betænkning, naar man staar paa det Standpunkt som det nuværende Samfund, at man ikke anerkender Retten til Arbejde og i det hele ikke Statens almindelige Indgriben i Produktionen, saa er i Virkeligheden det, som er fæl i Lovforslaget, at gøre borgerlig Næring afhængig af, om man kan faa Bevilling hos Indenrigsministeriet, betænkning. I det Omfang, hvori det er fæl her i Lovforslaget, er det i mine Dine en ganske overordentlig betænkning Ting. Jeg skulde vel benytte den fra Fædrene nedarbejdede Vending og sige, at under dette Ministerium vil det selvfølgelig aldrig blive misbrugt, men under andre og flette Ministerier — hvad kan man saa ikke vente sig? Altsaa, naar man gennemgaar Lovforslaget — blandt andet som det er fæl i "Socialdemokraten" for i Gaar — kan man se, at Ministeren har Lov til alt, har Lov til at fravige de almindelige Bestemmelser, har Lov til at fravige Væbnet, har Lov til at give Haandværkere og Fabrikanter Ret til at forene Næringsbrug; han kan ogsaa fravige Jagtprøver, give Bemyndigelse til Næring, hvortil Afgang kun kan erhverves ved Duellighedsprøve, uden at der er afslagt en saadan. Jeg siger, at under enhver anden Indenrigsminister end den nuværende, var det næsten en uantændig Bestemmelse at foreskrive bestemte Duellighedsprøver og samtidig indrømme Indenrigsministeren en almindelig lovbestemt Beføjelse til at gøre Undtagelser. Det kan kun give Anledning til Misforståelse og højt uhyggelige Forhold. Selv om man stærpede

Betingelserne for Afgang til borgerlig Næring, forekommer det mig saa klart som noget, at det, hvorom det gælder, er, at der nogenlunde eller helst fuldt ud er lige Afgang for alle. Og dernæst gælder det ogsaa i Spørgsmaal om borgerlig Næring — man har haft Eksempler derpaa i Kjøbenhavn — at der tillige breder sig den Ufættelse, at over for Erhvervslivet gælder fuldstændig Lighed. Jeg tror, at det er i Samfundets Interesse, og af denne principielle Grund kan jeg ikke andet end misbillige denne Legalisering og Udvidelse af den Magt, som Indenrigsministeriet haade i Fortiden og Nutiden, efter min Mening med meget tvivlsom Høje, har tiltaget sig over Haandværkets Udøvelse, som nu yderligere foreslaaes udvidet.

Der er endnu to andre Egenstaber ved Lovforslaget, som jeg ved denne almindelige Behandling ikke ganske kan undlade at komme en lille Smule ind paa. Det er den Maade, hvorpaa det behandler Forbrugsforeninger, og paa en vis Maade, om jeg saa maa sige, den Smaalighedsaaend, der gaar igennem Lovforslaget. Det er tydeligt nok for den, der gennemlæser dette Lovforslag, gennemgaar de forskellige Paragraffer 7, 8, 9, 21, 37, 44 o. s. v., alle disse Paragraffer, som jeg havde funnet oplæse — hvad jeg dog ikke finder Anledning til, da jeg haaber, at Lovforslaget maa blive Genstand for Drøftelse forskellige Steder — at der gaar i Virkeligheden igennem det en smaalig Forsølgelsesaaend over for Handelskøbstæder og Forbrugskøbstæder, der søges generede paa alle mulige Maader og generes i mine Dine i Købstæderens Interesse. Der vises dem en Mistillid, som jeg synes, at disse Bestræbelser aldeles ikke fortjene. Der tales saa meget i Landet om Andelsbevægelse og Landbrugsbevægelse o. s. v., og at man skal gøre noget derfor, men jeg synes, at det burde føre til, at man i alt Fald bestemte sig til intet at tage fra dem, intet at berøve dem, og det er det, som dette Lovforslag i mine Dine paa flere Punkter gør. Det er derfor, jeg ikke kan komme til at sympatisere dermed. Dette Lovforslag foreskriver f. Eks. om Forbrugsforeningerne, at de skulle offentliggøre deres Regnskab i Modsetning til andre handlende, de skulle endvidere sikre sig kontant Betaling i Modsetning til andre handlende, som faa Lov til at handle, om jeg saa maa sige, ad Helvede til og siden gøre Alford paa 2, 3, ja $\frac{1}{2}$ pCt. Hvorfor indføre den Slags Ting? Hvorfor skal det ikke være alment for alle Landets Indbyggere, naar alle øvrige handlende